

Briuselis, 2025 m. birželio 17 d.
(OR. en)

10103/25

LIMITE

CONUN 86
ONU 37
COJUR 34

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Dalykas:	Tarybos išvadų dėl ES prioritetų Jungtinėse Tautose, Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 80-ojoje sesijoje (2025 m. rugsėjo mėn.–2026 m. rugsėjo mėn.) PROJEKTAS

Tarybos išvados dėl ES prioritetų Jungtinėse Tautose, Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 80-ojoje sesijoje (2025 m. rugsėjo mėn. – 2026 m. rugsėjo mėn.)¹

1. Šiuo metu, iškilus beprecedenčiams iššūkiams, ES rengiasi dalyvauti Generalinės Asamblėjos 80-ojoje sesijoje visapusiškai laikydamosi įsipareigojimo dėl daugiašalės sistemos, grindžiamos **tarptautine teise** ir atitinkančios **JT Chartijos** tikslus bei principus, kad visiems būtų užtikrinta taika ir saugumas, pagarba žmogaus teisėms ir darnus vystymasis.
2. ES tebėra **nuspėjama ir patikima partnerė, kuria galima pasikliauti**, įsipareigojusi rasti pasaulinius sprendimus, kaip įveikti bendrus iššūkius, be kita ko, įgyvendinant paktą dėl ateities ir jo priedus, Pasaulinį skaitmeninį susitarimą ir Deklaraciją dėl ateities kartu. ES yra pasirengusi **bendradarbiauti su partneriais**, kad būtų vykdoma JT reforma įgyvendinant **iniciatyvą „JT80“**, kuria siekiama veiksmingesnių, ekonomiškai efektyvesnių ir geriau reaguojančių JT, galinčių veiksmingai įgyvendinti visus tris ramsčius.
3. Susirūpinusi dėl vis didesnių įvairių grėsmių **tarptautinei taikai ir saugumui**, ypač plačiai paplitusių JT Chartijos pažeidimų, įskaitant agresijos aktus ir teritorinio vientisumo pažeidimus, ES tebesilaiko įsipareigojimo dėl teisingos ir ilgalaikės taikos ir stabilumo apsaugojimo ir atkūrimo visame pasaulyje.
4. Pripažindama tai, kad taika ir saugumas, žmogaus teisės ir darnus vystymasis yra neatsiejami, ekonominiu, socialiniu ir aplinkos apsaugos požiūriu ES tebesilaiko įsipareigojimo dėl **Darbotvarkės iki 2030 m. ir darnaus vystymosi tikslų (DVT)** įgyvendinimo.
5. Klimato kaitos, biologinės įvairovės nykimo ir taršos **trejopa planetos krizė** – tai egzistencinė grėsmė, veikianti visą žmoniją ir pasaulio saugumą. Pažymėdama Paryžiaus susitarimo dešimtąsias metines, ES tvirtai jį remia ir yra įsipareigojusi bendradarbiauti su partneriais JT sistemoje, kad paspartintų pasaulinę, teisingą ir įtraukią žaliąją pertvarką.

¹ Šiame dokumente sąvokos „ES“ vartojimas neturi poveikio tam, ar kompetencija priskiriama ES, ES ir jos valstybėms narėms ar išimtinai valstybėms narėms.

6. ES veiksmai JT per ateinančius metus bus grindžiami šiais prioritetais:

- I. remti daugiašalę sistemą, grindžiamą tarptautine teise ir žmogaus teisių visuotinumu;
- II. daryti pažangą vykdant visapusiškas reformas, siekiant suaktyvinti JT sistemą ir įgyvendinti veiksmingas partnerystes;
- III. stiprinti JT taikos ir saugumo struktūrą;
- IV. daryti pažangą darnaus vystymosi srityje laikantis Darbotvarkės iki 2030 m.;
- V. spręsti trejopos planetos krizės problemas.

I. Remti daugiašalę sistemą, grindžiamą tarptautine teise ir žmogaus teisių visuotinumu

7. Didėjant iššūkių, su kuriais susiduria JT sistema, mastui, ES ir jos valstybės narės toliau remis veiksmingą daugiašališkumą ir **taisyklėmis grindžiamą tarptautinę tvarką**, kurios pagrindas yra JT, ir priešinsis pastangoms jai pakenkti arba ją sugriauti. Siekiame propaguoti ir ginti tarptautinę teisę, įskaitant tarptautinę humanitarinę teisę ir tarptautinę žmogaus teisių teisę. ES toliau skatins laikytis **JT Chartijos** taisyklių ir principų, be kita ko, dėl suverenumo ir teritorinio vientisumo, politinės nepriklausomybės ir apsisprendimo. Dėl šių principų negali būti deramasi ir negalima jų statyti į pavojų.

8. ES dar kartą patvirtina tvirtą įsipareigojimą visiems ir visur užtikrinti visuotinę pagarbą **žmogaus teisėms**, jų apsaugą ir įgyvendinimą. Žmogaus teisės – ar tai būtų pilietinės, kultūrinės, ekonominės, politinės ar socialinės teisės – yra visuotinės, nedalomos, viena nuo kitos priklausomos ir tarpusavyje susijusios. Be to, taika ir klestėjimas, taip pat DVT įgyvendinimas, yra neatsiejami nuo pagarbos demokratijai, teisinei valstybei ir visoms žmogaus teisėms. 2026 m. minint Tarptautinio ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių pakto ir Tarptautinio pilietinių ir politinių teisių pakto (TPPTP) 60-ąsias metines, ES pabrėžia, kad šios pamatinės sutartys tebėra aktualios ir svarbios siekiant pažangos pasaulinių žmogaus teisių standartų srityje. ES savo veiksmuose vadovausis **2025 m. Tarybos išvadamis dėl ES prioritetų JT žmogaus teisių forumuose**.
9. ES ir toliau bus tvirtai įsipareigojusi dėl **lygybės darbotvarkės ir nediskriminavimo**, taip pat dėl visų asmenų teisės į visą žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių spektrą ir dėl palankių sąlygų neturinčių, pažeidžiamoje ar marginalizuotoje padėtyje atsidūrusių asmenų apsaugos. ES aktyviai propaguos ir didins pastangas siekti lyčių lygybės (tai yra visiems JT ramsčiams svarbus kompleksinis klausimas), visų moterų ir mergaičių ir visapusiško naudojimosi visomis žmogaus teisėmis, pažangos šioje srityje, jų įgalėjimo ir visapusiško, lygiateisio ir prasmingo dalyvavimo visose veiklos srityse, visų pirma užimant vadovaujamas pareigas. Šiuo tikslu ES aktyviai ir konstruktyviai dalyvaus aukšto lygio renginyje tema „Pekinas + 30“. ES daugiausia pastangų skirs seksualinio smurto ir smurto dėl lyties, įskaitant su konfliktais susijusį seksualinį smurtą, prevencijai ir panaikinimui. ES dar kartą patvirtins savo tvirtą įsipareigojimą gerbti, apsaugoti ir užtikrinti LGBTI asmenų visapusišką ir lygiateisį naudojimąsi visomis žmogaus teisėmis. ES toliau teiks pirmenybę vaiko ir jaunimo teisėms, įskaitant visuotinę prieigą prie kokybiško ir įtraukaus švietimo. Ji toliau dirbs siekdama stiprinti vyresnio amžiaus asmenų apsaugą ir jų naudojimąsi žmogaus teisėmis bei jų gerovę.

10. ES tebėra įsipareigojusi propaguoti, ginti ir įgyvendinti visas žmogaus teises ir visapusiškai bei veiksmingai įgyvendinti **Pekino veiksmų platformą ir Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais veiksmų programą**, taip pat jų peržiūros konferencijų rezultatus, ir šiame kontekste tebesilaiko savo įsipareigojimo, susijusio su lytine ir reprodukine sveikata bei teisėmis. Atsižvelgdama į tai, ES dar kartą patvirtina savo pasiryžimą propaguoti, ginti ir įgyvendinti kiekvieno asmens teisę nepatiriant diskriminacijos, prievartos ir smurto visiškai kontroliuoti ir laisvai bei atsakingai spręsti klausimus, susijusius su savo seksualumu ir lytine bei reprodukine sveikata. ES taip pat pabrėžia, kad reikia užtikrinti visuotinę prieigą prie kokybiškos ir įperkamos visapusiškos informacijos bei švietimo apie lytinę ir reprodukcinę sveikatą, įskaitant visapusišką lytinį švietimą, ir prie sveikatos priežiūros paslaugų.
11. ES tebėra pasiryžusi siekti panaikinti nebaudžiamumą ir užtikrinti **atsakomybę** už visus tarptautinės teisės pažeidimus. ES toliau remia procesą, kurio tikslas – priimti Konvenciją dėl nusikaltimų žmoniškumui prevencijos ir baudimo už juos, taip pat pastangas atlikti nepriklausomus žmogaus teisių ir tarptautinės humanitarinės teisės pažeidimų, įskaitant tuos, kurie gali prilygti tarptautiniams nusikaltimams, tyrimus. ES dar kartą patvirtina tvirtai remianti tarptautinę baudžiamosios justicijos sistemą, visų pirma **Tarptautinį baudžiamąjį teismą** (TBT), taip pat savo įsipareigojimą skatinti laikytis Romos statuto ir išsaugoti TBT nepriklausomumą ir vientisumą.
12. ES pakartoja tvirtai remianti **Tarptautinį Teisingumo Teismą**, kuris yra vienas iš pagrindinių tarptautinės teisingumo sistemos ramsčių. ES primena, kad Tarptautinio Teisingumo Teismo nutartys ir sprendimai ginčo šalims yra privalomi.
13. ES toliau propaguos ir remia iniciatyvas, kuriomis siekiama **plėtoti tarptautinę teisę**, ir dar kartą patvirtina svarbų Tarptautinės teisės komisijos vaidmenį šioje srityje. Labai svarbu, kad Tarptautinei teisės komisijai būtų suteikta pakankamai laiko svarstymams, kad ji galėtų pasiekti rezultatų pagal savo įgaliojimus.

14. ES primena savo tvirtą ir ilgalaikį įsipareigojimą remti JT vaidmenį koordinuojant tarptautinį **humanitarinį** atsaką į ekstremaliąsias situacijas, kaip nustatyta pagal 1991 m. JT Generalinės Asamblėjos rezoliuciją 46/182. ES toliau dirbs, kad apsaugotų humanitarinę erdvę, sudarydama ir palengvindama greitos ir nekliudomos humanitarinės prieigos galimybes žmonėms, kuriems jos reikia, garantuodama humanitarinės pagalbos darbuotojų apsaugą ir užtikrindama, kad būtų laikomasi humanitarinių nešališkumo, neutralumo, nepriklausomumo ir žmoniškumo principų. ES toliau ypatingą dėmesį skirs pažeidžiamiausioje padėtyje esantiems asmenims.
15. 2024 m. ES ir jos valstybės narės, kurios kartu yra didžiausia pasaulyje paramos JT teikėja ir **didžiausia humanitarinės pagalbos teikėja**, toliau demonstruos tvirtą įsipareigojimą užtikrinti JT finansinį stabilumą.

II. daryti pažangą vykdant visapusiškas reformas, siekiant suaktyvinti JT sistemą ir įgyvendinti veiksmingas partnerystes

16. ES tebėra įsipareigojusi laikytis **Pakto dėl ateities**, įskaitant jo du priedus; tai yra itin svarbus žingsnis siekiant suaktyvinti JT, įgyvendinti Darbotvarkę iki 2030 m. bei DVT ir reformuoti tarptautinę finansų struktūrą. ES yra pasirengusi bendradarbiauti su visais suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų užtikrintas veiksmingas jo įgyvendinimas.
17. Siekiant užtikrinti, kad JT sistema būtų pajėgi tvarkytis su pasauliniais iššūkiais ir duoti veiksmingų rezultatų šalių lygmeniu, **reikia įvykdyti kardinalias plataus užmojo reformas**. ES demonstruoja ilgalaikį įsipareigojimą bendradarbiauti su JT valstybėmis narėmis ir JT sistema vykdant esamą vidaus reformų procesą (generalinio sekretoriaus **iniciatyvą JT80**), kad būtų užtikrintos veiksmingos, ekonomiškai efektyvios ir gerai reaguojančios JT, pajėgios geriau tvarkytis su dabartiniais ir būsimais iššūkiais.

18. Visapusiškas ir greitas jau **vykdomų ir patvirtintų** reformų, įskaitant JT vystymosi sistemos, valdymo bei taikos ir saugumo ramsčio reformas, įgyvendinimas tinkamai nukreips JT sistemą siekti iniciatyvos „JT80“ tikslų. ES palankiai vertina **humanitarinės sistemos „perkrovimą“** ir yra įsipareigojusi konstruktyviai dirbti su JT, kad padėtų plėtoti tokią humanitarinę sistemą, kuri sudarytų vis daugiau galimybių humanitariniams veiksams vietos lygmeniu ir kuri būtų apsaugota tarptautiniu mastu, laikantis humanitarinių principų ir remiantis tarptautine teise. ES taip pat remia **JT vystymosi sistemos** reformos procesą, kurį sustiprinti turi padėti reformų iniciatyva „JT80“. Suaktyvinta nuolatinių koordinatorių sistema (NKS) prisideda prie darnesnio ir veiksmingesnio ES ir JT bendradarbiavimo šalių lygmeniu. Reikia dėti daugiau pastangų siekiant sustiprinti pažangą, be kita ko, toliau užtikrinti būtiną nuspėjamo ir tvaraus NKS finansavimo lygį ir šalinti organizacines kliūtis, trukdančias JT integracijai šalių lygmeniu. Itin svarbu užtikrinti **iniciatyvos „JT80“ ir humanitarinės sistemos perkrovimo ir JT vystymosi sistemos reformos suderinamumą**, kad būtų užtikrintas tikslo bendrumas ir bendras poveikis siekiant efektyvių vieningų JT rezultatų, ypač konfliktų ir nestabiliomis aplinkybėmis. ES yra įsipareigojusi atlikti proaktyvų ir konstruktyvų vaidmenį šiuo atžvilgiu.
19. Laikydamosi savo įsipareigojimo įgyvendinti Paktą dėl ateities, ES remia **visapusišką JT Saugumo Tarybos (JT ST) reformą** siekiant, kad JT ST taptų veiksmingesnė, įtraukesnė, skaidresnė, demokratiškesnė, atsakingesnė ir geriau atspindėtų šiandienos realijas, sustiprinus nepakankamai atstovaujамų regionų balsą. ES remia Prancūzijos ir Meksikos iniciatyvą, kuria siekiama apriboti *veto* teisės naudojimą masinių žiaurių nusikaltimų atvejais. Be to, ES tebėra įsipareigojusi dėl **tarptautinių finansų įstaigų (TFI)** ir daugiašalių plėtros bankų (DPB) **reformos**, be kita ko, geriau koordinuojant JT sistemos ir DBP tarpusavio veiklą, taip pat įtraukiant visus atitinkamus suinteresuotuosius subjektus. Tikimės sulaukti Ketvirtosios tarptautinės vystymosi finansavimo konferencijos [plataus užmojo ir į užduotis orientuotų rezultatų].
20. Remdama veiksmingą daugiašalę sistemą, ES toliau **kurs ir puoselės partnerystes platesnės narystės JT pagrindu**, siekdama konsensuso ir bendradarbiaudama kintančioje aplinkoje.

21. ES toliau aktyviai rems, propaguos ir įgalins įvairialypę ir nepriklausomą **pilietinę visuomenę**, gindama prasmingą jos dalyvavimą daugiašaliuose procesuose, įskaitant, be kita ko, žmogaus teisių forumus, darnų vystymąsi, tarpininkavimą siekiant taikos ir sprendimų priėmimą. ES dar kartą patvirtina svarbų **jaunimo** vaidmenį, atsižvelgdama į būsimų kartų poreikius ir interesus, ir pakartoja savo įsipareigojimą dėl Deklaracijos dėl ateities kartų.

III. Stiprinti JT taikos ir saugumo struktūrą

22. Kadangi konfliktų ir karų daugėja ir jie intensyvėja, ES apgailestauja, kad vis dažniau nebaudžiamai taikomasi į civilius gyventojus, įskaitant moteris, vaikus, vyresnio amžiaus asmenis ir asmenis su negalia, humanitarinės pagalbos darbuotojus, sveikatos priežiūros personalą, žurnalistus, taip pat į JT personalą ir civilinę infrastruktūrą bei turtą, kad moterys ir mergaitės toliau neproporcingai daug kenčia, ypač dėl dažnėjančio su konfliktais susijusio seksualinio smurto, ir kad vis dažniau sudėtinga užtikrinti visuotinę teisę į saugią, greitą ir nekliudomą humanitarinę prieigą arba ji konfliktų metu naudojama kaip derybų įrankis. ES pabrėžia, kad visuose konfliktuose turi būti laikomasi tarptautinės humanitarinės teisės. Minint atsakomybės užtikrinti apsaugą principo 20-ąsias metines ES visiškai pritaria jo įgyvendinimui.

23. . Primename JT ST, kuri ir toliau turėtų būti taikos ir saugumo struktūros pagrindas, pareigas. Taip pat palankiai vertiname JT Generalinės Asamblėjos (JT GA) darbą sprendžiant klausimus, susijusius su tarptautine taika ir saugumu, ir pabrėžiame, kad reikia toliau stiprinti būdus, kuriais JT GA gali prisidėti prie tarptautinės taikos ir saugumo palaikymo.

24. **Visapusiška, teisinga ir ilgalaikė taika Ukrainoje**, grindžiama JT Chartijos ir tarptautinės teisės principais, tebėra vienas iš pagrindinių ES prioritetų. Praėjus daugiau nei trejiems metams, Rusijos nepateisinamas ir neteisėtas plataus masto agresijos karas prieš Ukrainą toliau daro sukrečiančią žalą visų pirma Ukrainos žmonėms, o šalutinis poveikis juntamas platesniame regione ir visame pasaulyje. Smerkiame Rusijos veiksmus siekiant destabilizuoti pasaulinę taikos ir saugumo palaikymo struktūrą, įskaitant JT Saugumo Tarybos priemones. Raginame visiškai ir besąlygiškai nutraukti ugnį bent 30 dienų. Tai galėtų būti labai svarbus žingsnis, padėsiantis sumažinti civilių gyventojų kančias, ir galėtų sudaryti sąlygas prasmingoms deryboms dėl tikros taikos, kuriomis būtų siekiama užbaigti Rusijos agresijos karą ir atkurti visapusišką, teisingą ir ilgalaikę taiką. ES ir jos valstybės narės toliau skatins laikytis tarptautinės teisės ir visapusiškai gerbti Ukrainos suverenitetą, nepriklausomybę ir teritorinį vientisumą, atsižvelgiant į tarptautiniu mastu pripažintą jos sienas, remis Ukrainą tol, kol reikės, ir dės pastangas, kad užtikrintų visišką atsakomybę už nusikaltimus.
25. Padėtis Gazoje ir **Artimuosiuose Rytuose** pasiekė beprecedentį katastrofos lygį ir toliau reikalaus skubaus ir nuolatinio mūsų dėmesio. ES ir jos valstybės narės pakartoja, kad laikosi savo pozicijos, kuri yra išdėstyta atitinkamose Europos Vadovų Tarybos išvadose. ES ragina nedelsiant grįžti prie ugnies nutraukimo, kad būtų paleisti visi įkaitai ir visam laikui nutraukti karo veiksmai. ES primygtinai ragina visas šalis laikytis savo įsipareigojimų pagal tarptautinę teisę, įskaitant tarptautinę žmogaus teisių teisę ir tarptautinę humanitarinę teisę. Būtina imtis skubių priemonių siekiant išspręsti pražūtingos humanitarinės padėties klausimą, visų pirma užtikrinti, kad humanitarinė pagalba nekliudomai pasiektų Gazą ir būtų nuolat dideliu mastu paskirstoma visoje Gazoje. ES akcentuoja esminį Jungtinių Tautų pagalbos ir darbų agentūros Palestinos pabėgėliams Artimuosiuose Rytuose (UNRWA) vaidmenį, nes ši agentūra teikia itin svarbią paramą civiliams gyventojams tiek Gazoje, tiek platesniame regione. Itin svarbu toliau įgyvendinti UNRWA veiksmų planą. TTT nutartys turi būti visiškai įgyvendintos. Labai svarbu, kad Izraelis konstruktyviai bendradarbiautų su JT, įskaitant agentūras. ES palankiai vertina JT Saugumo Tarybos rezoliucijas dėl padėties Artimuosiuose Rytuose, primindama jų privalomą pobūdį, ir tebėra tvirtai įsipareigojusi siekti ilgalaikės ir tvarios taikos, grindžiamos dviejų valstybių sambūviu pagrįstu sprendimu. Šiuo tikslu ji toliau bendradarbiaus, be kita ko, su regioniniais ir tarptautiniais partneriais aukšto lygio tarptautinės konferencijos, skirtos Palestinos klausimo taikiam sprendimui ir dviejų valstybių sambūviu pagrįsto sprendimo įgyvendinimui, kuriai bendrai pirmininkaus Prancūzija ir Saudo Arabija, kontekste.

26. ES ir toliau taip pat daug dėmesio skirs kitiems **konfliktams** ir žmogaus teisių pažeidimams visame pasaulyje. ES rems visas prasmingas pastangas nutraukti karą Sudane, sušvelninti humanitarinę krizę ir toliau dirbti su tarptautiniais atsakomybės mechanizmais, kad žiaurių nusikaltimų vykdytojai stotų prieš teismą. ES toliau remia Somalio valstybės kūrimo procesą, kovą su terorizmu ir humanitarinės krizės švelninimą. Taip pat turime skubiai skirti dėmesio situacijai Afganistane, kur Talibanas Afganistane neleidžia, visų pirma moterims ir mergaitėms, naudotis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, taip pat smurto eskalavimui ir blogėjančiai humanitarinei padėčiai rytinėje KDR dalyje bei užsitęsusiems konfliktams Jemene, Haiityje ir Birmoje (Mianmare). ES tebėra tvirtai įsipareigojusi remti Sahelio regiono gyventojus ir toliau dirbs su partneriais ir regioninėmis organizacijomis siekdama šalinti pagrindines konfliktų priežastis, stiprinti pajėgumus, kad būtų užkirstas kelias vietos konfliktų eskalavimui, taip pat užkirsti kelią terorizmui bei smurtiniam ekstremizmui ir su tuo kovoti.
27. ES ir JT bendradarbiaus siekdamos įveikti pasaulinius taikos ir saugumo iššūkius, daugiausia dėmesio skirdamos konfliktų prevencijai, tarpininkavimui, taikos stiprinimui, krizių valdymui ir paramai daugiašališkumui, laikantis JT Chartijos, pagal **ES ir JT strateginę taikos ir saugumo partnerystę**.
28. ES remia tai, kad Pakte dėl ateities daug dėmesio skiriama **konfliktų prevencijai** ir taikos, kaip visuotinio įsipareigojimo, palaikymui, numatant sustiprintą JT priemonių rinkinį. Įgyvendinant Darbotvarkę iki 2030 m. kartu su JT Chartija ir Visuotine žmogaus teisių deklaracija ir paspartinant humanitarinės, vystymosi ir taikos stiprinimo tarpusavio sąsajos įveiklinimą, pateikiami sprendimai, kaip šalinti pagrindines konfliktų priežastis ir skatinti įtraukią taikos kultūrą. Taip pat turime spręsti klimato, taikos ir saugumo tarpusavio ryšių klausimą ir visapusiškai įgyvendinti Moterų, taikos ir saugumo darbotvarkę, Jaunimo, taikos ir saugumo darbotvarkę ir Vaikų ir ginkluotųjų konfliktų darbotvarkę. Turime užtikrinti visapusišką, lygiateisį, prasmingą ir saugų moterų dalyvavimą visais lygmenimis taikos stiprinimo ir taikos procesuose.

29. 2025 m. **Taikos stiprinimo struktūros peržiūra** suteikia galimybę politinius įsipareigojimus paversti veiksmais, išplečiant taikos stiprinimo darbotvarkę, kad ji apimtų visą JT sistemą. ES remia pastangas parengti nacionaliniu lygmeniu įgyvendinamą, principu „iš apačios į viršų“ grindžiamą požiūrį į konfliktų prevenciją, kaip nurodyta **nacionalinėse prevencijos strategijose**, kuris būtų sustiprintas pakankamai finansuojama JT Patarėjų taikos ir vystymosi klausimais programa. Atliekant taikos stiprinimo struktūros peržiūrą turėtų būti išnagrinėta, kaip, remiantis Paktu dėl ateities, toliau stiprinti **Taikos stiprinimo komisijos** vaidmenį ir darbo metodus. JT valstybės narės turi pakankamai, nuspėjamai ir tvariai finansuoti **JT Taikos stiprinimo fondą**, nes vien tik JT įprasto biudžeto nepakanka finansavimo deficitui panaikinti.
30. **JT taikos operacijos**, įskaitant taikos palaikymo operacijas ir specialias politines misijas, tebėra itin svarbi daugiašalė ginkluotų konfliktų prevencijos, taikos palaikymo, taikaus konfliktų sprendimo rėmimo ir grėsmių tarptautinei taikai ir saugumui šalinimo priemonė. Šiuo tikslu jos turi atitikti paskirtį ir būti dislokuojamos vadovaujantis aiškiais, tikslingais ir prioritetiniais įgaliojimais, kurie taip pat turėtų būti lankstūs, turėti pakankamus išteklius ir pasitraukimo strategijas. ES palankiai vertina **JT taikos operacijų peržiūrą** ir ragina visas JT nares pasinaudoti šia galimybe skatinti taikos operacijų pritaikymą prie šiandienos sudėtingos politinės ir saugumo aplinkos. Turėtų būti tęsiamas Taikos palaikymo veiksmų (A4P) ir A4P+ iniciatyvų rekomendacijų įgyvendinimas ir jį turėtų remti JT valstybės narės, atsižvelgdamos į diskusijas JT ministrų susitikime taikos palaikymo klausimais.
31. ES pabrėžia, jog svarbu užtikrinti, kad JT taikos palaikymo operacijoms būtų teikiama nuolatinė politinė parama ir adekvatūs, tvarūs ir nuspėjami ištekliai, be kita ko, stiprinant **regioninį įsitraukimą**. Šiuo atžvilgiu ES pakartoja remianti JT ST rezoliucijos 2719, pagal kurią leidžiama naudoti JT įvertintus įnašus siekiant finansuoti iki 75 % Afrikos Sąjungos vadovaujamų taikos rėmimo operacijų, kuriuos patvirtino JT ST, įgyvendinimą.

32. **Jūrų sauga ir saugumas** tebėra vienas iš pagrindinių prioritetų. ES yra įsipareigojusi skatinti laikytis taisyklėmis grindžiamos tarptautinės tvarkos jūroje, grindžiamos tarptautine teise, visų pirma JT jūrų teisės konvencija (UNCLOS), užtikrinant laivybos laisvę bei taikaus plaukimo teisę ir šalinant grėsmes jūrų saugai ir saugumui, be kita ko, atsižvelgiant į įvairią jūros dugne esančią ypatingos svarbos infrastruktūrą, taip pat povandeninę ir pakrančių aplinką. Kartu su partneriais ES toliau stiprins bendradarbiavimą, remis informuotumą apie jūrų sritį ir pakrančių valstybių pajėgumų plėtojimą, visų pirma strategiškai svarbiuose regionuose. ES yra įsipareigojusi skatinti pasaulinį bendradarbiavimą, stabilumą ir tvarumą jūroje, remdamasi UNCLOS nustatyta teisine sistema.
33. Atsižvelgdama į didėjančias grėsmes saugumui, ES remia tarptautinį bendradarbiavimą, kad būtų veiksmingai kovojama su visų formų **tarptautiniu organizuotu nusikalstamumu**, įskaitant neteisėtą migrantų gabenimą ir prekybą jais, prekybą narkotikais, žmonėmis ar šaunamaisiais ginklais, finansinius nusikaltimus, nusikaltimus aplinkai ar kibernetinius nusikaltimus, **terorizmą ir smurtinį ekstremizmą**, taip pat kitomis grėsmėmis, kylančiomis dėl **hibridinių, kibernetinių, naujų ir besiformuojančių technologijų**, įskaitant grėsmes, kurias palengvina dirbtinis intelektas (DI) ir kvantinės technologijos. 9-oji JT pasaulinės kovos su terorizmu strategijos peržiūra suteiks galimybę dar kartą patvirtinti tvirtą ES įsipareigojimą laikytis daugiašalio kovos su terorizmu požiūrio, grindžiamo pagarba tarptautinei teisei ir žmogaus teisėms. ES toliau proaktyviai dalyvaus JT procesuose, kurių metu kuriamos normos, standartai ir principai, susiję su kibernetine erdve, skaitmeniniais ir technologijų klausimais. ES palankiai vertina neribotos sudėties darbo grupėje saugumo ir IRT naudojimo klausimais padarytą pažangą ir tebėra įsipareigojusi dalyvauti būsimose diskusijose.
34. ES ir jos valstybės narės tebėra įsipareigojusios apsaugoti **demokratiją**, įskaitant rinkimus, nuo užsienio vykdomo manipuliavimo informacija ir valstybinių ar nevalstybinių subjektų kišimosi. ES dirbs su partneriais, kad būtų priimta pasaulinė kovos su **užsienio vykdomu manipuliavimu informacija ir kišimusi** strategija. Ji remia **JT visuotinius informacijos vientisumo principus** ir aktyviai propaguos žmogaus teises ir pagrindines laisves, teisinės valstybės ir demokratijos principus skaitmeninėje erdvėje.

35. ES toliau palaikys, gins ir stiprins **daugiašalę nusiginklavimo, ginklų neplatinimo ir ginklų kontrolės sistemą**, taip pat daugiašalę ginklų ir dvejopo naudojimo prekių ir technologijų eksporto kontrolės sistemą, kuri yra vienas iš pagrindinių kontroliuojamų prekių neplatinimo ir naudojimo taikiems tikslams elementų.
36. Rengdamasi 2026 m. peržiūros konferencijai, ES tebėra įsipareigojusi siekti **Branduolinio ginklo neplatinimo sutarties** visuotinio ir visapusiško įgyvendinimo. Ji toliau sieks, kad įsigaliotų Visuotinio branduolinių bandymų uždraudimo sutartis, nedelsiant būtų pradėtos ir kuo greičiau užbaigtos derybos dėl Daliųjų medžiagų gamybos nutraukimo sutarties ir remis TATENA darbą. Be to, ES toliau dar labiau propaguos ir stiprins daugiašales kovos su cheminių ir biologinių ginklų gamyba, kaupimu ir naudojimu priemones.
37. ES remia **įprastinės ginkluotės kontrolės priemones**, akcentuodama šaulių ir lengvųjų ginklų nukreipimo prevenciją ir įprastinių šaudmenų valdymą, paramą Konvencijos dėl priešpėstinių minų uždraudimo 2025–2029 m. Siem Reapo ir Angkoro veiksmų plano įgyvendinimui ir pasirengimą 2026 m. Konvencijos dėl tam tikrų įprastinių ginklų (CCW) peržiūros konferencijai. ES įvertins galimybes ir iššūkius, susijusius su naujomis ir besiformuojančiomis technologijomis, susijusiomis su autonominėmis mirtinų ginklų sistemomis CCW kontekste, ir atsakingo DI naudojimo karinėje srityje procesais.
38. Siekiant saugios, apsaugotos, stabilios ir tvarios kosminės erdvės aplinkos, ES primena, kad svarbu laikytis tarptautinės **kosmoso** teisės. ES ir jos valstybės narės remia 1967 m. Kosminės erdvės sutarties visuotinimą ir visapusišką jos laikymąsi ir skatina patvirtinti atsakingo elgesio normas visuose atitinkamuose Generalinės Asamblėjos forumuose, kad būtų užkirstas kelias ginklavimosi varžyboms kosminėje erdvėje. ES remia JT kosmoso reikalų biuro stiprinimą ir pripažįsta Kosminės erdvės taikaus naudojimo komitetą, kaip pagrindinio JT organo, atsakingo už tarptautinį bendradarbiavimą taikaus kosminės erdvės naudojimo klausimais, vaidmenį.

IV. Daryti pažangą darnaus vystymosi srityje laikantis Darbotvarkės iki 2030 m.

39. ES ir jos valstybės narės visiškai pritaria 2023 m. aukščiausiojo lygio susitikimo DVT klausimais raginimui sparčiau imtis veiksmų **Darbotvarkei iki 2030 m. įgyvendinti ir DVT pasiekti**, be kita ko, įgyvendinant politinę deklaraciją. Šiuo atžvilgiu tebėra būtina finansuoti vystymąsi ir įgyvendinti Adis Abebos veiksmų darbotvarkę. ES darniam vystymusi toliau taikys žmogaus teisėmis grindžiamą požiūrį be kita ko, laikydamosi pokyčius skatinančių požiūrių, kuriais šalinamos pirminės lyčių nelygybės priežastys, ir pakartoja, kad visapusiškas visų žmogaus teisių įgyvendinimas yra vienas iš pagrindinių Darbotvarkės iki 2030 m. principų laikantis įsipareigojimo nė vieno nepalikti nuošalyje. Pripažįstame, kad reikia skubiai stiprinti parengtį ir didinti atsparumą krizėms ir iššūkiams, kurie stabdo pažangą siekiant DVT, visų pirma nestabiliausiomis aplinkybėmis.
40. Kaip didžiausia pasaulyje **oficialios paramos vystymuisi (OPV)** teikėja, ES ir jos valstybės narės pabrėžia savo esminį vaidmenį prisidedant prie Darbotvarkės iki 2030 m. įgyvendinimo finansavimo ir savo įtaką pritraukiant kitus viešųjų ir privačiųjų finansavimo šaltinius, pavyzdžiui, sutelkiant vidaus išteklius, mišrų finansavimą ir tvarias privačias investicijas. Įgyvendindama **strategiją „Global Gateway“**, ES, laikydamosi Europos komandos požiūrio, kartu su finansų įstaigomis ir privačiuoju sektoriumi inicijuoja pokyčius skatinančias investicijas į skaitmeninę, energetikos ir transporto infrastruktūrą, taip pat į sveikatos, švietimo ir mokslinių tyrimų sistemas, kad paskatintų ekonominę veiklą ir darbo vietų kūrimą šalyse partnerėse. Strategija „Global Gateway“ taip pat gerinamos kokybiškų investicijų sąlygos teikiant techninę pagalbą, vedant politinį dialogą, sudarant prekybos ir investicijų susitarimus ir taikant standartizacijos bei reguliavimo sistemas, kad darnaus vystymosi tikslams būtų skiriamas papildomas finansavimas.
41. Privatusis kapitalas yra būtinas siekiant tvarios pertvarkos. Tarptautinės finansų įstaigos turi atlikti svarbų vaidmenį **telkiant privačius finansinius srautus**. ES remia konkrečioms aplinkybėms ir sektoriams skirtų veiklos modelių ir novatoriškų finansavimo priemonių, skirtų privačiojo sektoriaus sutelkimui siekiant darnaus vystymosi, kūrimą. ES palankiai vertina šalių vadovaujamas integruotas nacionalines finansavimo sistemas kaip būdą sutelkti ir suderinti viešąjį ir privatųjį finansavimą su DVT, atsižvelgiant į nacionalinius prioritetus.

42. Primindama **Tarybos išvadas rengiantis 4-ajai tarptautinei vystymosi finansavimo konferencijai „Keliai į pažangą**: poveikio darniam vystymuisi ir pasaulinei gerovei maksimalus didinimas“, ES dar kartą patvirtina jose išdėstytus principus ir pozicijas. ES toliau aktyviai dalyvauja stiprinant tarptautinę finansų struktūrą, kad būtų geriau sprendžiami pasauliniai uždaviniai, ir toliau svariai prisidės prie jos tikslų įgyvendinimo visuose tarptautiniuose forumuose.
43. ES tvirtai remia daugiašalį suinteresuotųjų subjektų ir įtraukų **pasaulinį skaitmeninį valdymą** ir dalyvauja formuojant veiksmingą daugiašalę sistemą, kad visame pasaulyje būtų daroma pažanga skaitmeninės transformacijos srityje. Internetas ir skaitmeninės technologijos turi būti grindžiamos į žmogų orientuotu ir žmogaus teisėmis grindžiamu požiūriu, siekiant panaikinti visą skaitmeninę atskirtį ir užtikrinti įtraukią, atvirą, saugią ir patikimą skaitmeninę ateitį visiems. ES toliau atliks vadovaujamą vaidmenį užtikrinant tinkamą tolesnę veiklą, susijusią su **Pasauliniu skaitmeniniu susitarimu**, ir jo įgyvendinimą, taip pat atremdama mėginimus pakenkti jame prisiimtiems įsipareigojimams, be kita ko, vykstant Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo informacinės visuomenės klausimais+ peržiūros procesui.
44. Antrasis **Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimas socialiniais klausimais** suteikia galimybę atnaujinti visuomenės sutartį, grindžiamą žmogaus teisėmis bei TDO pagrindiniais principais ir teisėmis darbe. ES remia Pasaulinę socialinio teisingumo koaliciją padedant siekti aukščiausiojo lygio susitikimo tikslų ir užtikrinant veiksmingą tolesnę veiklą. Į antrojo **Pasaulio aukščiausiojo lygio susitikimo socialiniais klausimais** darbotvarkę turi būti įtrauktos įvairios nuomonės ir pagrindiniai suinteresuotieji subjektai, įskaitant socialinius partnerius, pilietinę visuomenę, ypač moteris ir jaunimo organizacijas.

45. ES dar kartą patvirtina, kad ES ir jos valstybės narės atlieka vadovaujamąjį vaidmenį kartu su partnerėmis gerindamos visuotinę sveikatą, remdamosi solidarumu, žmoniškumu, teisingumu, lyčių lygybe ir pagarba žmogaus teisėms. 4-asis aukšto lygio susitikimas neužkrečiamųjų ligų klausimais suteikia galimybę padidinti pagreitį kovojant su neužkrečiamosiomis ligomis, kurios vis dar sukelia didžiausią naštą ES ir visame pasaulyje. **Susitarimo dėl pandemijų** priėmimu siekiama **prisidėti prie pajėgumų stiprinimo** ir pasaulinio požiūrio į būsimų pandemijų prevenciją, pasirengimą joms ir reagavimą į jas gerinimo. ES ir jos valstybės narės toliau dalyvaus tolesnėse derybose, ratifikavimo procese ir įgyvendinimo etape.
46. ES ir jos valstybės narės pabrėžia savo įsipareigojimą remti **mažiausiai išsivysčiusias šalis** įgyvendinant Dohos veiksmų programą, **mažas besivystančias salų valstybes** įgyvendinant Antigvos ir Barbudos darbotvarkę dėl mažų besivystančių salų valstybių. ES ir jos valstybės narės taip pat remia **žemynines besivystančias valstybes** joms sprendžiant savo unikalius uždavinius ir laukia 3-iosios JT konferencijos dėl mažiausiai išsivysčiusių šalių.

V. Spręsti trejopos planetos krizės problemas

47. **Trejopa planetos krizė – klimato kaita, biologinės įvairovės nykimas ir tarša** – yra pasaulinė grėsmė žmonijai, į kurią reikia reaguoti pasauliniu mastu. ES tvirtai laikosi savo įsipareigojimo dėl daugiašalių aplinkos susitarimų, įskaitant JT bendrąją klimato kaitos konvenciją, Paryžiaus susitarimą, Biologinės įvairovės konvenciją, Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją ir JT konvenciją dėl kovos su dykumėjimu, ir ragina visas partneres daryti tą patį.

48. ES dar kartą patvirtina, kad yra svarbus bendras supratimas, kad **klimato kaita ir aplinkos būklės blogėjimas** kelia egzistencinę grėsmę, visų pirma pažeidžiamiausiems asmenims, ir aštrina saugumo problemas, nes dėl to didėja nestabilumas ir daugėja konfliktų, taip pat daromas poveikis apsirūpinimo maistu saugumui. Dykumėjimas, žemės degradacija ir sausras kelia didelius aplinkos apsaugos, ekonominius, socialinius ir saugumo iššūkius darniam vystymuisi. Labai svarbu, kad JT toliau spręstų klausimus, susijusius su aplinkos ir saugumo sąsaja, klimato ir saugumo sąsaja, vandens ir saugumo sąsaja, taip pat vandenynų, biologinės įvairovės ir klimato sąsaja, integruodama ir praktiškai įgyvendindama šiuos klausimus savo darbe. ES aktyviai dalyvaus diskusijose, kaip įtvirtinti žmogaus teisę į švarią, sveiką ir tvarią aplinką.
49. Praėjus dešimčiai metų nuo **Paryžiaus susitarimo** priėmimo, pasaulis pereina prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos, tačiau dar reikia daug ką nuveikti. ES tvirtai laikosi įsipareigojimo dėl Paryžiaus susitarimo ir deda pastangas, kad pasiektų savo 2030 m. tikslą išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti bent 55 %, palyginti su 1990 m. lygiu. ES dar kartą ragina teisingai, tvarkingai ir sąžiningai palaipsniui **atsisakyti iškastinio kuro** energetikos sistemose, laikantis 1,5 °C scenarijų, kad iki 2050 m. būtų pasiektas nulinis grynas išmetamųjų teršalų kiekis, atsižvelgiant į mokslo duomenis. ES taip pat dar kartą ragina iki 2030 m. patrigubinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus visame pasaulyje ir padvigubinti pasaulinį vidutinį metinį energijos vartojimo efektyvumo didinimo tempą, taip pat paspartinti visai netaršių ir mažataršių technologijų diegimą.
50. Labai svarbu, kad visos Šalys, ypač didžiausios pasaulyje teršėjos ir ekonomikos, prieš **30-ąją Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos šalių konferenciją (COP30) Belene** pateiktų plataus užmojo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, suderintus su pirmojo bendros pažangos įvertinimo pagal Paryžiaus susitarimą rezultatais ir 1,5 °C tikslu, remiantis naujausiais moksliniais duomenimis, kurie apimtų visos ekonomikos masto ir absoliučius mažinimo tikslus, apimančius visas šiltnamio efektą sukeliančias dujas, sektorius ir kategorijas, ir būtų grindžiami konkrečia politika ir priemonėmis. ES ir jos valstybės narės laiku pateiks savo įnašus, skirtus COP30.

51. Be to, ES tebėra visapusiškai įsipareigojusi sustabdyti **biologinės įvairovės** nykimą ir pakeisti šį procesą priešingu, bendradarbiaujant su tarptautiniais partneriais laiku įgyvendinti Kunmingo ir Monrealio pasaulinę biologinės įvairovės strategiją, taip pat didinti finansavimą biologinės įvairovės srityje. ES pasisako už tvirtesnį tarptautinį vandenynų valdymą ir dialogą, [palankiai vertina 2025 m. JT konferencijos dėl vandenynų rezultatus] ir įsipareigoja skubiai įgyvendinti su vandenynais susijusius Darbotvarkės iki 2030 m. tikslus. ES ragina skubiai ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti pagal JT jūrų teisės konvenciją priimtą susitarimą dėl jūrų biologinės įvairovės išsaugojimo ir tausaus jos naudojimo nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančiuose rajonuose ir ragina valstybes prisijungti prie plataus užmojo koalicijos dėl nacionalinei jurisdikcijai nepriklausančių rajonų jūrų biologinės įvairovės.
52. Pasaulinė maisto sistema susiduria su dideliais iššūkiais, įskaitant konfliktus, klimato kaitą, biologinės įvairovės nykimą ir aplinkos būklės blogėjimą. ES yra įsipareigojusi remti **pasaulinį aprūpinimą maistu ir mitybos saugumą** propaguodama tvarų, maistingą ir įperkama maistą pasaulio gyventojams, kurių skaičius didėja. ES pasisako už daugiasektorinę ir daugiašalę strategiją, grindžiamą tvirtu bendradarbiavimu su daugiašaliais partneriais, įsipareigojant laikytis humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos sąsaja grindžiamo požiūrio prevencijos ir reagavimo srityje. ES užtikrina savo vidaus ir išorės aprūpinimo maistu ir mitybos strategijų politikos suderinamumą, derindama savo veiksmus Europoje su pasauliniais įsipareigojimais dėl tvarių maisto sistemų ir bado bei netinkamos mitybos panaikinimu.
53. Taip pat labai svarbu optimizuoti sinergijas remiantis JT sistemos bendru požiūriu į **taršą**, kuriuo pripažįstama, kad reikia skubiai imtis koordinuotų pasaulinių veiksmų, ir įsipareigojama taršos prevenciją ir mažinimą integruoti į JT subjektų strategijas ir darbo programas. ES aktyviai remia Pasaulinės cheminių medžiagų strategijos įgyvendinimą ir darbą siekiant užbaigti derybas ir įsteigti Cheminių medžiagų, atliekų ir kovos su tarša klausimų mokslo ir politikos ekspertų grupę, taip pat užbaigti derybas dėl tarptautinės teisiškai privalomos priemonės taršai plastikui, be kita ko, jūrų aplinkoje, panaikinti. Be to, siekiant veiksmingai užkirsti kelią taršai ir ją kontroliuoti, labai svarbu didinti informuotumą apie chemines medžiagas ir atliekų tvarkymą visuose sektoriuose ir pradėti aukšto lygio politinį dialogą, kuris peržengtų institucines ribas ir būtų daugiau aprėpiantis nei iki šiol.

54. **Hidrologinis** atsparumas ir stabilus pasaulinis vandens ciklas yra labai svarbūs darniam vystymuisi, žmogaus teisių įgyvendinimui ir taikai bei saugumui. ES tebėra įsipareigojusi spręsti didėjančio vandens trūkumo ir potvynių visame pasaulyje problemą, visiems užtikrinti prieigą prie geriamojo vandens ir sanitarijos paslaugų, ir toliau remti principą „nuo šaltinio iki jūros“, taip pat toliau užtikrins, kad vandens klausimas būtų tinkamai nagrinėjamas pagrindiniuose daugiašaliuose procesuose ir atitinkamuose susitarimuose. ES pasisako už plataus užmojo tolesnę veiklą, susijusią su Veiksmų vandens srityje darbotvarke ir į veiksmus orientuotas, įtraukias tarpsektorines JT konferencijas vandens klausimais, kurios turi būti surengtos 2026 m. ir 2028 m., ir ragina vykdyti reguliarių tarpvyriausybinių procesų vandens klausimais. ES taip pat ragina įgyvendinti JT visos sistemos masto strategiją dėl vandens ir sanitarijos ir tęsti JT vandenų konvencijos dėl tarpvalstybinių vandentakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo globalizaciją, nes tai gali prisidėti prie pasaulinio stabilumo, taikos ir saugumo.
